

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/372/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115223468
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2022:8115223468.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: I. N., T.. X.X.XXXX, H. Č.. Z. XX, XXX XX C.Š., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

U r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 11.12.2009, v znení: „Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/ Zmluvy, uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako „úver/revolving“) a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splátok úveru vo výške 52,58 Eur a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 28,68 EUR v prípade, ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť, k čomu Dlžník udeľuje Veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť Dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto Dohody o poskytnutí služby“, j e n e p r i j a t e ľ n á .

Žalobca m á n á r o k voči žalovanému na náhradu trov konania v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručенou súdu 9.9.2015 sa žalobca domáhal, aby súd vydal rozsudok ktorým by určil, že bod 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, z 11.12.2009, v znení tak, ako je uvedená vo výroku tohto rozsudku, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a že žalovaný je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 619,66 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,15 % z tejto sumy odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému do zaplatenia, a nahradiť mu trovy konania.

2. Žalobu odôvodnil tým, že ide o zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, z 11.12.2009. Na základe žiadosti mu bola schválená výška úveru 531,10 Eur s ročnou úrokovou sadzbou 68,85 %. Uviedol, že žalovaný si okamžite započítal poplatok 52,58 Eur.

3. Žalobca poukázal na to, že poplatok vyplýva zo služby, ktorou je možnosť odkladu splátok podľa bodu 8.1 písm. a). Ako spotrebiteľ ešte ani nevyužil takúto službu a už ju zaplatil. Uviedol, že dohoda o poskytnutí služby je zmluvná podmienka, ktorá nie je individuálne dojednaná (§ 53 ods. 2 OZ) a jeho zámerom nebolo ísť do zmluvného vzťahu so žalovaným kvôli nej. Žiadaný úver je hneď po

pripísaní na účet ponížený o sumu uvedenú v tejto Dohode a ak ju klient nevyužije, nemá nárok na jej vrátenie. V tomto prípade je cena tohto poplatku len vyústením (túto zmluvnú podmienku nenapáda z hľadiska primeranosti ceny), avšak posudzuje sa nie cena, ale celý obsah dohody, ktorý spočíva v tom, že má platiť bez ohľadu na poskytnutie tejto vedľajšej služby. Žalovaný získava prospech skôr ako spotrebiteľ a pritom službu ani neposkytol. Už to samo o sebe spôsobuje značnú materiálnu disproporciu, avšak žalovaný navyše obmedzil prístup k tomuto právu zákazníkom, ktorí nemajú splatené minimálne prvé 3 mesačné splátky, nie sú dlhodobo práceneschopní alebo s nimi nebol skončený pracovný pomer. V ostatných prípadoch je žiadosť spotrebiteľa posudzovaná svojvoľne veriteľom. Ďalej žalobca poukázal na niektoré rozsudky Krajského súdu v Prešove, ktorými tento v ňom označených konaniach (7Co/220/2014, 15Co/70/2015, 16Co/13/2015, 17Co/294/2014, 20Co/99/2014, 20Co/111/2014) v minulosti právoplatne rozhodol o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky. Uviedol pritom, že sa stotožňuje s výkladom § 53a OZ tak ako ho vyjadril Krajský súd Banská Bystrica svojim rozsudkom sp. zn. 14Co/321/2012, z 10.9.2013 o tom, že: „Ustanovením § 53a OZ sa do právneho poriadku zavádza i keď nepriamo precedenčný charakter súdneho rozhodnutia v spotrebiteľských veciach, pretože sa ním rozširuje pôsobnosť súdneho rozhodnutia v konkrétnej veci na všetky zmluvné vzťahy, v ktorých dodávateľ použil tú istú, alebo obdobnú zmluvnú podmienku. Z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorú súd v akomkoľvek súdnom konaní označil za neprijateľnú, alebo neprijateľnosť zmluvnej podmienky vyplýva zo samotného rozhodnutia.

4. Ďalej žalobca uviedol, že pojem neprijateľná podmienka vychádza z predpokladu, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá napriek požiadavke dobrej viery spôsobuje materiálnu disproporciu ku škode veriteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS). Túto skutočnosť je súd povinný preveriť z úradnej moci (§ 153 ods. 3 OSP, Rozsudok SD EÚ C-240/98 až C-244/98), teda v tomto prípade sa nedá uvažovať o výsostnom práve spotrebiteľa, ktorý by nebol viazaný neprijateľnou podmienkou len za stavu, kedy by sa výslovne určenia jej neplatnosti domáhal (§ 3 ods. 5 veta prvá zák. č. 250/2007 Z.z.). Poukázal na to, že neprijateľná podmienka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa. Žalobca všeobecne dodal, že „naliehavý právny záujem daný zákonom sa nepreukazuje“ (pozn. súdu: bez toho aby pritom ale bolo zrejme aký konkrétny „naliehavý právny záujem“ daný zákonom, a ktorým zákonom, pri tomto mal na mysli).

5. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobca odôvodnil tým, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. g) a i) zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platného a účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy (ďalej len „ZoSU“), a podľa § 4 ods. 3 písm. b) veta druhá ZoSU sa preto poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, pričom žalovaný mu skutočne poskytol úver vo výške 478,52 Eur a on žalovanému uhradil 1.098,18 Eur.

6. Žalovaný sa k žalobe a jej prílohám písomne nevyjadril, hoci mu to súd uznesením uložil. Strana žalobcu na pojednávaní po prednese žaloby doplnila, že význam určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky je v tom, aby žalovaný mal istotu, nakoľko na základe takejto zmluvnej podmienky poskytol plnenie, resp. bolo mu stiahnuté priamo z prostriedkov, ktoré mu mali byť poskytnuté, a teda aby mal istotu, že tieto prostriedky mu patria a boli stiahnuté neoprávnené. Na doplňujúcu otázku súdu však potvrdil, že táto suma prostriedkov je už zahrnuté priamo v žalovanej sume. Podľa žalobcu je možné žalovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky pred, počas ako i po skončení príslušného zmluvného vzťahu s tým, že časový moment nie je nejako bližšie obmedzený. Vo vzťahu k otázke aké účinky má určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, prípadne pokiaľ je v zmysle zákona zmluvná podmienka neprijateľná, kedy nastáva účinok neplatnosti uviedol, že takáto zmluvná podmienka je neplatná priamo zo zákona. Čas, od ktorého je žalovaný v omeškaní a požaduje od neho úrok z omeškania, určený v žalobe odkazom na jej doručenie žalovanému, upresniť nevedel, a poukázal k nemu len na prednes žalobnej žiadosti na pojednávaní.

7.1. Súd vo veci rozhodol rozsudkom č.k. 13C/372/2015-51 zo dňa 15.12.2017 tak, že žalobe v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vyhovel, v časti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky však žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení s tým, že požadované súdne rozhodnutie sa v danom prípade v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky javí ako nepotrebné, a žaloba k tomu, bez toho aby z nej boli zrejme osobitné dôvody (naliehavý právny

záujem) na požadovanom určení, ako nedôvodná, resp. ako neúčelné a neprimerané nadužívanie práva (bod 56. odôvodnenia).

7.2. V zamietajúcej časti súd prvej inštancie v uvedenom rozsudku vychádzal z toho, že žalobca sa domáha posúdenia časti svojho právneho vzťahu so žalovaným (založeného na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere) tak, aby súd určil, že označené ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľné, svoj návrh však okrem hmotnoprávných dôvodov požadovaného určenia (odôvodňujúcich požadovaný záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky) svoj návrh procesne odôvodnil v podstate len tým, aby mal istotu. Takýto dôvod však podľa názoru súdu prvej inštancie naliehavý právny záujem na žiadanom určení neodôvodňuje.

Súd prvej inštancie poukazoval na to, že v zmysle ust. § 131 CSP žaloba slúži (žalobcovi) na uplatnenie súdnej ochrany jeho ohrozeného alebo porušeného práva (obdobne normuje aj všeobecné deklaratórne ustanovenie § 3 ods. 5 z. č. 250/2007 Z.z. deklarujúce resp. zakotvujúce oprávnenie spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom domáhať sa na súde ochrany svojho práva), avšak z predloženej žaloby nie je zrejmé (súdnej) ochrany ktorého svojho konkrétneho (hmotného) subjektívneho práva a prečo sa žalobca osobitným určovaním neprijateľnosti zmluvnej podmienky v tomto súdnom konaní vlastne domáha. Ak ide iba o požiadavku, aby súd autoritatívne bez ďalších osobitných dôvodov resp. právneho záujmu - vyplývajúcich napr. z nejakých dôležitých individuálnych okolností veci - deklaroval to, čo vyplýva (v prípade naplnenia hypotézy právnej normy) priamo zo zákona, nie je zrejmé na ochranu akého ohrozeného alebo porušeného práva žalobcu by to malo slúžiť (bez požadovaného rozhodnutia žalobcovi nehrozí žiadna ujma na jeho právach, ich premičanie, alebo preklúzia). Jeho „právo“ na vydania bezdôvodného obohatenia nie je bez tohto výroku nijako ohrozené. Táto otázka má význam a môže sa riešiť v rámci podanej žaloby na plnenie, resp. jeho časti (vydania časti bezdôvodného obohatenia) zo strany žalovaného, a to ako otázka predbežná, a žaloba je tak v tejto časti pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na jej osobitnom riešení z pohľadu žalobcu nedôvodná.

7.3. Súd prvej inštancie ďalej v uvedenom rozsudku uviedol, že ak ide len o záujem žalobcu deklaratórne rozhodnutím súdu určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky, o ktorej má žalobca, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, svoju predstavu, vie (ako uviedol), že jej neplatnosť vyplýva priamo zo zákona, a tiež to, že v iných konaniach (ním označených) už boli predmetné zmluvné podmienky vyhlásené za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti, že z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa ich používania, a že neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatná podľa § 53 ods. 5 OZ „a to samozrejme bez ohľadu na iniciatívu spotrebiteľa“ (viď bod 3. a 4. tohto odôvodnenia), tak právny záujem na tomto určení (význam súdneho konania v tejto časti) - len pre to, aby o tomto (časti právneho vzťahu) nadobudol judikovanú istotu, resp. aby to bolo určené aj v tomto konaní, keď nie je zrejmé či inak vôbec bude resp. má byť toto právo predmetom súdneho konania, teda žalovaný na platnosti trvá a či je takáto osobitná ďalšia súdna ochrana nejakého jeho konkrétneho práva vôbec potrebná - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý.

Súd prvej inštancie dodal, že ak žalobca (vychádzajúc z jeho žaloby) všetky vyššie uvedené skutočnosti o jeho právnom vzťahu so žalovaným vie, a od žalovaného sa na ich základe už aj domáha plnenia, a potreba ďalšieho požadovaného osobitného určenia (ochrany) nevyplýva ani zo žiadnych osobitných individuálnych okolností veci, nie je zrejmé (a to bez ohľadu na to akokoľvek intenzívne neplatné, resp. vo všeobecnosti inak zjavne vadné alebo narušené vzájomné vzťahy by medzi stranami mali byť) k čomu (okrem zbytočného rozširovania predmetu sporu a vzniku s tým spojených zbytočných trov konania) resp. k akému konkrétnemu, spravodlivému a tomu primeranému účelu by takéto ďalšie určenie malo slúžiť, a či žalovaný nejakým svojim aktuálnym správaním, napríklad aj napriek predžalobnému stanovisku či výzve žalobcu, tomuto dal vážnu a primeranú príčinu na podanie takejto určovacej žaloby voči nemu. Súd pritom na tomto mieste upozornil tiež na to, že uvedené je v danom prípade o to zarážajúcejšie, že žalobca je zastúpený advokátom, pričom súčasťou právnych služieb advokáta je nepochybne aj poskytovanie už základného právneho poradenstva, a jeho úloha a ochranná funkcia práva (tam kde právne normy pôsobia objektívne) tak môže byť a je už primerane naplnená tým, že advokát spotrebiteľovi vysvetlí, aké sú jeho práva a povinnosti a ako sa má zachovať, a nie tým, že ho bude viesť k nepotrebnému nadužívaniu právnych prostriedkov, a za každú cenu, bez rozumného a primeraného záujmu samotného spotrebiteľa, tohoto zaťažovať zbytočným rozširovaním súdneho konania.

7.4. Súd prvého stupňa v uvedenom rozsudku napokon vyslovil aj záver, že možnosť individuálnou žalobou žiadať určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky pritom nemožno odôvodňovať ani iba poukazom na § 298 CSP o uvedení (nie určení) znenia neprijateľnej resp. neplatnej zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore vo výroku rozsudku. Pri tomto ustanovení je totiž potrebné si (už aj z formálneho hľadiska) ihneď na úvod uvedomiť, že ust. § 298 CSP je vymedzené ako osobitné oprávnenie súdu resp. osobitná náležitosť rozhodnutia v spotrebiteľských veciach (uviesť znenie takej podmienky vo výroku rozsudku), a nie ako ustanovenie oprávňujúce žalobcu na podanie osobitne k tomu smerujúcej žaloby (porovnaj k tomu aj gramatické vyjadrenie „uviedie vo výroku“ verzus možnosť požadovať aby „sa rozhodlo o určení“). Z hľadiska prvotného posudzovania žalôb a ich účelu totiž netreba stratiť zo zreteľa, že aj určenie neprijateľnosti, a teda neplatnosti zmluvnej podmienky, je nepochybne určením právnej skutočnosti, pričom pre procesnú prípustnosť takejto žaloby (a nie len povinnosť a prípustnosť s tým súvisiaceho predbežného právneho posúdenia a osobitného uvedenia jej znenia vo výroku rozsudku zo strany súdu) je preto nevyhnutné, aby v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP možnosť takejto žaloby (vrátane s tým súvisiaceho osobitného právneho významu) vyplývala z osobitného predpisu. Aj v tomto prípade by pritom nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že žiadne súdne konanie nemôže byť samoučelné. Žiadny osobitný predpis však možnosť takejto žaloby a jej osobitný význam pre daného konkrétneho spotrebiteľa nikde neustanovuje. Okrem vyššie vysvetlenej logiky a účelu súdneho konania pritom súd osobitne zdôrazňuje i to, že aj z hľadiska doslovného (gramatického) výkladu ust. § 137 písm. d) CSP (umožňujúceho požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, „ak to vyplýva z osobitného predpisu“) ustanovenie § 298 CSP (toho istého zákona) vo vzťahu k ust. § 137 písm. d) CSP rozhodne žiadnym osobitným predpisom (zákonom) nie je, a teda osobitný význam a ani osobitnú možnosť takejto žaloby pre dotknutého spotrebiteľa v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP osobitne nezakladá, a na podanie takejto osobitnej žaloby tak individuálneho spotrebiteľa ani neopravňuje. Z hľadiska svojho obsahu je ustanovenie § 298 CSP osobitným ustanovením v spotrebiteľských veciach upravujúcim objektívne nepochybne výlučne len ďalšie (doplňujúce) oprávnenia a povinnosti súdu, a nie oprávnenia a právnu či súdnu ochranu individuálneho spotrebiteľa. Vyplýva to napokon aj z toho, že táto jeho súdna ochrana bude v prípade, ak súd v konaní o žalobe proti nemu, alebo v konaní o jeho inak prípustnej a opodstatnenej žalobe (nesmerujúcej bez naliehavého dôvodu len k zbytočnému a neúčelnému určovaniu) zmluvné podmienky riadne posúdil (a na ich základe prizná alebo neprizná plnenie), bezpochyby úplná aj bez ohľadu na to, či k dôslednému naplneniu ust. § 298 dôjde. Jednoducho, ak súd v zmysle ust. § 298 ods. 2 CSP v spotrebiteľskom spore (prejudiciálne) určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, uvedená súdna ochrana bola uvedeným postupom spotrebiteľovi, ako vyplýva z uvedených predpokladov tohto ustanovenia, už úplne poskytnutá bez ohľadu na to, či súd v zmysle tohto ustanovenia navyše výslovne uviedol resp. uviedie vo výroku rozsudku aj znenie tejto zmluvnej podmienky (ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou), a teda súdna ochrana tohto individuálne dotknutého spotrebiteľa nie je osobitným (ne)uvedením znenia tejto zmluvnej podmienky vo výroku rozsudku nijako dotknutá, z čoho vyplýva, že uvedené ustanovenie žiadne individuálne práva spotrebiteľovi nezakladá. Inými slovami, pokiaľ ide o povinnosť súdu v zmysle ust. § 298 ods. 2 CSP výslovne uviesť aj bez návrhu vo výroku rozsudku znenie takej podmienky, z gramatického (doslovného) ale aj systematického výkladu tohto ustanovenia (zakotveného v zákone systematicky v rámci podnadpisu „osobitné ustanovenia o rozhodnutiach“), ako aj z podstaty a účelu súdneho konania (racionálneho výkladu tohto ustanovenia a súdneho konania ako celku) vyplýva, že k uvedeniu znenia neprijateľnej podmienky vo výroku meritórneho rozhodnutia by to malo dôjsť vtedy, ak sa súd riadne a účelne (prípustne) meritórne zaoberá spotrebiteľským sporom, a v rámci konania o procesne prípustnej žalobe dospeje k záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky (a z toho dôvodu prizná alebo neprizná plnenie), no nie v prípade, ak žaloba v tejto časti smeruje (nepripustne, bez vzťahu k súdnej ochrane nejakého konkrétneho len s týmto výrokom spojeného hmotného práva spotrebiteľa) k určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, alebo ak smeruje popri inom samostatne prípustnom petite aj k takému určení, teda ak sama o sebe inak prípustná nie je. Uvedený výklad napokon plne podporuje aj komentovaná odborná literatúra, ktorá rovnako uvádza, že „hoci výpočet § 137 CSP je len demonštratívny, domnievame sa, že žaloba výlučne na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore už nebude prichádzať do úvahy. Pravidlom budú žaloby, ktorých obsahom je splnenie povinnosti (plniť, vydať bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu, zaplatiť primerané

finančné zadostučinenie a pod. - porovnaj ods. 2 komentovaného ustanovenia) alebo určenie, či tu právo je (napr. vlastnícke), a súd bude platnosť ustanovení spotrebiteľskej zmluvy posudzovať ako prejudiciálnu otázku.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1037.).

7.5. Súd prvej inštancie v uvedenom rozsudku uzavrel, že súdna ochrana sa má poskytovať primerane a tam, kde je to potrebné a účelné. V súvislosti s úvahami o (ne)potrebe (naliehavého) právneho záujmu na požadovanom určení prítom nestačí a neprichádza do úvahy ani prípadný jednoduchý poukaz na ust. § 3 ods. 3 a 5 zák. č. 250/2007 Z.z., ktorý deklaruje, že (ods. 3) každý spotrebiteľ má právo na ochranu pre neprijateľnými zmluvnými podmienkami, a (ods. 5) možnosť spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa na súde ochrany svojho práva proti porušiteľovi. Uvedené ustanovenie v ods. 3 totiž deklaruje iba legitímny cieľ a účel nášho právneho poriadku v spotrebiteľských veciach, t.j. (právo na) ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami bez toho, aby z tohto ustanovenia vyplývali konkrétne práva, resp. spôsob ako má byť táto ochrana právne zabezpečená, prípadne že sa tak má stať výlučne a vždy iba v súdnom konaní, a že by táto ochrana nemohla byť, v podmienkach nášho štátu, riadne zabezpečená (podobne ako rad ďalších práv, napr. právo na ochranu pred inými neplatnými úkonmi alebo zmluvnými dojednaniami, právo na ochranu majetku a vlastníckeho práva, právo na ochranu obydlia, života a zdravia, atď.) bez nutnej ingerencie súdu už prijatím a objektívnym pôsobením všeobecne záväzných práv. predpisov (stanovujúcich napr. absolútnu neplatnosť právnych úkonov alebo ich častí, nevymáhateľnosť nemravných nárokov, ex offo kontrolu zmluvných podmienok v súdnom konaní tam, kde sa súvisiace vzťahy stanú predmetom konania na súde, a pod. - vid' aj znenie záväzku členských štátov EÚ, vrátane SR, podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS „zabezpečiť“, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa). Nasledujúce ust. v § 3 ods. 5 z.č. 250/2007 Z.z. v nadväznosti na to potom deklaruje právo spotrebiteľa domáhať sa proti porušeniu ochrany svojho práva aj na súde, teda právo na súdnu ochranu, avšak, tak ako vyplýva z doslovného textu aj zrejme účelu tohto ustanovenia, malo by ísť o ochranu jeho konkrétneho práva (s prihliadnutím na jeho povahu), a (vzhľadom na absenciu úpravy ďalších podrobností) za podmienok ustanovených ostatnými zákonmi (upravujúcimi napr. súdne poplatky, právomoc a príslušnosť súdu, podmienky a prekážky konania), a nie o jeho absolútnu nepotrebnú abstraktnú ochranu v zbytočných sporoch bez praktického významu (naliehavého právneho záujmu), v ktorých nie je zjavné o ochranu ktorého jeho konkrétneho práva by vlastne malo ísť.

7.6. Nad rámec hore uvedených (procesných) dôvodov rozhodnutia o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky súd prvej inštancie v uvedenom rozsudku napokon uviedol (bod 65. odôvodnenia), že z hmotnoprávneho hľadiska inak vo vzťahu k určeniu označenej zmluvnej podmienky o poplatku za odklad splátok za neprijateľnú má súd za to, že uvedená zmluvná podmienka neprijateľná je. Súd prvej inštancie uviedol, že okrem toho, že z hmotnoprávneho hľadiska nevidí dôvod na odklon o právoplatných rozhodnutí, na ktoré poukázal žalobca, má súd prvej inštancie za to, že uvedený poplatok spôsobuje skutočne zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ teda predstavuje neprijateľnú podmienku. Súd prvej inštancie uviedol, že sa plne stotožňuje s poukazom žalobcu na zjavnú disproporciu tohto poplatku a plnenia dodávateľa, a to aj z pohľadu neprímeranosti jeho ceny, ktorá pri vedľajšom dojednaní, akým je nepochybne aj toto, predmetom posudzovania primeranosti podľa § 53 ods. 1 OZ byť môže. Súd pritom totiž poukázal na to, že uvedené dojednanie, resp. zmluvná podmienka, bola dojednaná osobitne, a ak nebola podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, tak má vo vzťahu k tejto zmluve nepochybne iba vedľajšiu akcesorickú povahu, teda netýka sa hlavného (ale vedľajšieho) predmetu plnenia a primeranosti jeho ceny, a z posudzovania zákazu nerovnováhy, resp. neprijateľnosti v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ preto vylúčená nie je. Pri jej následnom posúdení je pritom zjavné, že uvedená zmluvná podmienka pozíciu spotrebiteľa oproti bežnej zákonnej úprave nepochybne zhoršovala. Situácia s odloženou, resp. neskoršou úhradou splátok, okrem možnosti jej dojednania priamo pri úprave ich splatnosti, je totiž, ak by aj reálne (a nie len potenciálne, so zaplatením poplatku vopred bez ohľadu na jej výskyt) nastala, nepochybne dostatočne podporne a primerane riešená zákonnými ustanoveniami, a to najmä ustanoveniami o úročení úveru až do jeho vrátenia (resp. podľa dojednaného spôsobu uplatňovania úrokovej sadzby uvedeného v zmluve), a ustanoveniami o zákonných úrokoch z omeškania, ktoré by boli pre spotrebiteľa výhodnejšie, a odklon od nich tak jeho pozíciu nepochybne (nepripustne) zhoršuje. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcom označené zmluvné podmienky sú teda aj podľa názoru súdu

nepochybne neprijateľné, a ak by mal súd žalobu posudzovať výlučne z hmotnoprávneho pohľadu, považoval by ju aj v tomto bode petitu za dôvodnú, a teda zamietol ju výlučne len z vyššie uvedených, no veľmi podstatných, procesných dôvodov.

8.1. Proti vyššie uvedenému však podal žalobca odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 8Co/63/2019 - 131 zo dňa 27.2.2020 uvedený rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky ako nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatočné zdôvodnenie zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8.2. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, že ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde. Dodal, že možnosť určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú, a teda neplatnú, priamo vyplýva aj z ust. § 53a Občianskeho zákonníka s tým, že zo znenia tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že predmetom konania môže byť i žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha len určenia neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky.

Podľa odvolacieho súdu správnym nie je ani záver o zbytočnosti žalobkyňou podanej žaloby. Odvolací súd uviedol, že s určením určitej zmluvnej podmienky za neprijateľnú je spojený významný právny následok spočívajúci v tom, že dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi, čo vyplýva z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Okrem uvedeného takéto určenie má význam aj pre spotrebiteľa, ktorý mal v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky úspech, a to v tom, že mu vzniká možnosť uplatniť si ďalšie právo, a to právo na primerané finančné zadostučinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. s tým, že k uplatneniu tohto práva totiž nemôže dôjsť kedykoľvek, nakoľko vzniká po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Odvolací súd zrušenie rozsudku odôvodnil tým, že keďže súd prvej inštancie sa vecou samou vôbec nezaoberal a žalobu zamietol iba z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je odvolaním napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatočné odôvodnenie, čím bolo znemožnená žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Úlohou súdu prvej inštancie bolo opätovne sa zaoberať podanou žalobou ako prípustným prostriedkom ochrany práv žalobkyne a následne vo veci rozhodnúť o tom, či zmluvná podmienka tvoriaca predmet konania má charakter podmienky neprijateľnej alebo nie.

9. Na základe uvedeného sa súd prvej inštancie vecou zaoberal opätovne, a hoci aj naďalej zastáva názor o neprípustnosti predmetnej žaloby v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore ako je táto, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu opätovne preskúmal a vyhodnotil určenie neprijateľnosti napadnutej zmluvnej podmienky. Keďže skutkové tvrdenia žalobcu sporné neboli a išlo len o otázku ich právneho posúdenia, hodnota sporu bez príslušenstva (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) neprevyšuje sumu 1000,- Eur (tzv. „drobný spor“), ako aj vzhľadom na to, že žalovaný sa na predchádzajúce pojednávanie nedostavil a súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti), nevyjadril sa ani k odvolaniu žalobkyne proti predchádzajúcemu rozsudku a podľa praxe v obdobných prípadoch vedených na tomto súde (napr. vo veciach senátu 16Csp) a rozhodnutých bez nariadenia pojednávania strany sporu (v prípade žalobcov zastúpené rovnakým právnym zástupcom ako v tomto konaní) voči takému postupu súdu ani nenamietajú, súd pritom v súlade s ust. § 297 CSP, i s poukazom na zásadu hospodárnosti, vec prejednal bez nariadenia pojednávania, a prihliadol pritom na obsah spisu a vykonané dôkazy.

10. Súd sa oboznámil so žalobou a všetkými prostriedkami procesného útoku a obrany, ktoré strany sporu počas konania uplatnili, vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinnými dôkazmi, ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (§ 204 CSP), a na základe zhodných (resp. nepopretých) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1, § 151 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov si osvojil podstatný skutkový stav tak (v rozsahu a obsahovej zhode s tým) ako ho v rozhodných nesporných okolnostiach v žalobe opísal žalobca, keďže jeho skutkové tvrdenia nikto nespochybnil, a ani súd nemal žiadny dôvod pochybovať o ich pravdivosti (viď primerane § 151 ods. 1 a § 186 ods. 2 CSP), a sporný tak nebol.

11. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

12. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.3.2010 (ktorým sa v zmysle ust. § 879I OZ spravujú aj právne vzťahy vzniknuté do 28. februára 2010, a ktorého precizované aktuálne znenie zodpovedá preambule týmto ustanovením transponovanej Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej hodnotenie nekalého charakteru sa netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok) spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

13. Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 OZ v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

14. Podľa § 53a ods. 1 OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

15. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

16. Podľa § 298 ods. 2 CSP ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

17. Pri hodnotení skutkového stavu súd poukazuje na to, že pozornosti odvolacieho súdu pri preskúmaní predchádzajúceho rozsudku zrejme ušlo, že súd prvej inštancie sa už vo svojom predchádzajúcom rozsudku (okrem procesných dôvodov zamietnutia žaloby týkajúcich sa prípustnosti predmetnej žaloby) v bode 65. odôvodnenia zaoberal aj hmotnoprávnym hľadiskom so záverom, že označená zmluvná

podmienka o poplatku za odklad splátok neprijateľná je. Tento názor súdu a jeho odôvodnenie pritom nebol v konaní nijako spochybnený, a preto súd na neho v celom rozsahu odkazuje a z jeho odôvodnenia aj naďalej vychádza. Súd prvej inštancie, rovnako ako to uviedol už vo svojom predchádzajúcom rozsudku (viď aj bod 7.6. tohto odôvodnenia), tak okrem toho, že z hmotnoprávneho hľadiska súd nevidí dôvod na odklon o právoplatných rozhodnutí, na ktoré poukázal žalobca, má za to, že uvedený poplatok spôsobuje skutočne zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ teda predstavuje neprijateľnú podmienku. Žalobca totiž k tomu poukazoval na zjavnú disproporciu tohto poplatku a plnenia dodávateľa, s čím sa súd stotožňuje, a to aj z pohľadu neprimeranosti jeho ceny, ktorá pri vedľajšom dojednaní, akým je nepochybne aj toto, predmetom posudzovania primeranosti podľa § 53 ods. 1 OZ byť môže. Súd totiž poukazuje na to, že uvedené dojednanie, resp. zmluvná podmienka, bola dojednaná osobitne, a ak nebola podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, tak má vo vzťahu k tejto zmluve nepochybne iba vedľajšiu akcesorickú povahu, teda netýka sa hlavného (ale vedľajšieho) predmetu plnenia a primeranosti jeho ceny, a z posudzovania zákazu nerovnováhy, resp. neprijateľnosti v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ preto vylúčená nie je. Pri jej následnom posúdení je pritom ďalej tiež zrejmé, že uvedená zmluvná podmienka pozíciu spotrebiteľa oproti bežnej zákonnej úprave nepochybne zhoršovala. Situácia s odloženou, resp. neskoršou úhradou splátok, okrem možnosti jej dojednania priamo pri úprave ich splatnosti, je totiž, ak by aj reálne (a nie len potenciálne, so zaplatením poplatku vopred bez ohľadu na jej výskyt) nastala, nepochybne dostatočne podporne a primerane riešená zákonnými ustanoveniami, a to najmä ustanoveniami o úročení úveru až do jeho vrátenia (resp. podľa dojednaného spôsobu uplatňovania úrokovej sadzby uvedeného v zmluve), a ustanoveniami o zákonných úrokoch z omeškania, ktoré by boli pre spotrebiteľa výhodnejšie, a odklon od nich tak jeho pozíciu nepochybne (nepripustne) zhoršuje. Žalobcom označená zmluvná podmienka je teda aj podľa názoru tohto súdu nepochybne neprijateľná, a preto podanej žalobe aj v časti o určenie neprijateľnosti označenej zmluvnej podmienky, i napriek záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na jej určenie (keďže žalobca v tomto konaní nijako nevysvetlil, netvrdil a ani nepreukázal, že by bol akokoľvek nútený domáhať sa v tomto smere súdnej ochrany a uplatňovať určenie jej neprijateľnosti vo výroku rozsudku v tomto súdnom konaní), viazaný právnym názorom odvolacieho súdu o jej prípustnosti, napokon vyhovel a formálne vyslovil zistenú neprijateľnosť zmluvnej podmienky tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

18. Pre úplnosť súd poukazuje na to, že k obdobným záverom došiel tento súd medzičasom už aj v inom súdnom konaní iného spotrebiteľa (zastúpeného rovnakým advokátom) voči tomu istému žalovanému, vedenom napr. pod sp. zn. 13C/315/2015, v ktorom súd určil neprijateľnosť obdobnej zmluvnej podmienky.

19. O náhrade trov konania, zahŕňajúcich aj trovy doterajšieho (predchádzajúceho) odvolacieho konania, súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

20. Žalobca bol v konaní úspešný v plnom rozsahu napokon aj v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a preto mu súd voči žalovanému v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % aj v tejto určovacej časti, o výške ktorých rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.